

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Вступ

Програму підвищення кваліфікації «Академічна доброчесність» складено відповідно до рекомендацій Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP), що реалізується Американськими Радами з міжнародної освіти в Україні за підтримки Посольства США та у партнерстві з Міністерством освіти і науки України.

1. Мета і завдання курсу підвищення кваліфікації

1.1. Мета курсу

Мета курсу «Академічна доброчесність» – сформувати у слухачів загальні (базові) та предметні (професійні) компетентності у контексті реалізації завдань запровадження і дотримання етичних принципів та визначених чинним законодавством правил в процесах навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Такі компетентності передбачають:

- здатність розуміти та застосовувати у практиці основні положення національного законодавства з питань академічної доброчесності;
- здатність розвивати та застосовувати власні аналітичні й творчі здібності в освітній та дослідницькій діяльності;
- здатність визначати, оцінювати та запобігати різним формам порушень академічної доброчесності;
- здатність впливати на формування культури академічної доброчесності в освітній та науковій спільноті;
- усвідомлення громадянського обов'язку, нетерпимості до проявів шахрайства і корупції в академічному середовищі.

1.2. Основні завдання курсу

Після засвоєння курсу «Академічна доброчесність» слухачі мають продемонструвати результати навчання у вигляді сформованої системи **знань, умінь та досвіду**, що включають:

- знання та розуміння академічної доброчесності як одного з основоположних принципів сучасної освітньої й наукової (творчої) діяльності;

- знання та розуміння основних понять і фундаментальних цінностей академічної доброчесності, її впливу на академічну культуру та якість освіти;
- знання, уміння та досвід застосовувати основні положення чинних нормативно-правових актів з питань академічної доброчесності;
- уміння та досвід провадити наукові дослідження і наукову комунікацію відповідно до принципів академічної доброчесності;
- уміння та досвід активно включатися в науковий та освітній процеси в університеті з урахуванням вимог академічної доброчесності;
- уміння та досвід доброчесно оформляти результати наукових досліджень, створювати й оформляти академічні тексти;
- знання, уміння та досвід виявляти порушення академічної доброчесності та їхні наслідки в освітньому й науковому (творчому) середовищі;
- уміння та досвід запобігати й боротися з проявами академічної недоброчесності;
- знання, уміння та досвід формувати культуру академічної доброчесності в освітній та науковій спільнотах.

2. Зміст програми підвищення кваліфікації

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п\п	Теми	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Практичні, семінари	Консультації, самостійна робота
1	Сутність і фундаментальні цінності академічної доброчесності	6	4	2	
2	Наукове дослідження та наукова комунікація	4	2	2	
3	Науковий та освітній процеси в університеті	12	4	6	2
4	Основи академічного письма	12	4	6	2
5	Інтелектуальна власність в освіті та науці	10	4	4	2
6	Системи для перевірки текстів на ознаки плагіату	4	2	2	
7	Джерела освітньої та наукової інформації й інформаційний пошук	12	4	6	2

8	Відкритий доступ як засіб сприяння академічній доброчесності	10	4	4	2
9	Текстові запозичення, оформлення посилань і цитувань в освітніх та наукових роботах	12	4	6	2
	Підсумкова робота	20			20
	Залік / захист підсумкових робіт	6		6	
	Разом:	108	32	42	34

Тема 1. Сутність і фундаментальні цінності академічної доброчесності

Зміст:

Академічна доброчесність як міждисциплінарна категорія, що поєднує в собі етичні норми й правила поведінки людини в освітньо-науковому середовищі, механізми й інструменти, за допомогою яких вони реалізуються на практиці. Фундаментальні цінності академічної доброчесності.

Морально-культурні, інституційні, освітньо-виховні чинники, які впливають на навчальні заклади, визначаючи їх спроможність та прагнення протидіяти академічній нечесності.

Законодавче поле академічної доброчесності. Академічна доброчесність у Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Академічна доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених цими та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Формалізація єдиних для всіх рівнів освіти видів порушень академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання). Визначення особливостей дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами освіти; види академічної відповідальності науково-педагогічних і наукових працівників та здобувачів освіти; права осіб, стосовно яких порушено питання про недотримання ними принципів академічної доброчесності тощо. Кодекс честі університету.

Практичне (семінарське) заняття

Тема 2. Наукове дослідження та наукова комунікація

Зміст:

Наука як сфера людської діяльності та соціальний інститут. Життєвий цикл наукового дослідження. Наукові комунікації. Базові поняття та принципи наукової комунікації. Формальні та неформальні наукові комунікації. Розвиток науки та зміни в системі наукових комунікацій. Відкрита наука. Цифрова гуманістика.

Закономірності та властивості системи наукових комунікацій. Методи і засоби наукових комунікацій. Інформаційний, соціальний та пізнавальний аспекти функціонування системи комунікацій у науці. Наукова етика у наукових комунікаціях.

Здійснення міжнародної наукової комунікації через науково-дослідні проекти, програми обміну, проведення конференцій, симпозіумів, конгресів, проведення міжнародних експедицій, спільні видання.

Наукова публікація як засіб фіксації та оприлюднення наукового результату. Вимоги до наукових публікацій. Популяризація наукових досягнень. Заохочення дослідників. Міжнародні та державні премії у сфері науки і техніки. Розвиток науки та наукових комунікацій в умовах інформаційного суспільства.

Розвиток академічної та університетської форм організації наукових досліджень. Академічний, вузівський, галузевий та виробничий сектори організації наукової діяльності в країні. Громадські форми організації в науковій діяльності.

Практичне (семінарське) заняття

Тема 3. Науковий та освітній процеси в університеті

Зміст:

Науковий та освітній процеси в університеті: взаєморозвиток, нормативне забезпечення, відкритість, конкурентність, результативність. Базові засади наукового та освітнього процесу в Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Наукові напрями фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок університетів. Дослідницька складова освітнього процесу. Підготовка та атестація наукових (науково-педагогічних) кадрів в університеті.

Бібліотека університету як складова наукової та освітньої комунікації.

Практичне (семінарське) заняття

Завдання для самостійної роботи

Тема 4. Основи академічного письма

Зміст:

Стилі сучасної української мови (науковий, діловий, художній, публіцистичний, розмовний); сфера застосування, мета, мовні засоби. Мовні засоби наукового стилю (підстили: науково-популярний і науково-навчальний): використання наукових

термінів, таблиць, схем; оперування абстрактними поняттями; використання цитат; логічна послідовність; однозначність; аргументованість викладу; уживання складених речень тощо. Усна й писемна форми наукового стилю.

Наукова лексика, фахова мова. Культура мовлення, мовленнєвий етикет як компонент комунікації. Опанування академічним письмом, комунікативними навичками як необхідна передумова успішного навчання, науково-дослідної діяльності, набуття фахових компетентностей, успішного соціокультурного та міжкультурного спілкування.

Підготовка й написання наукового тексту. Задум (на основі критичного опрацювання наявної літератури). Бачення проблеми (майбутній об'єкт дослідження). Пропозиція вирішення проблеми (гіпотеза). Означення предмету й інструментарію (методології) дослідження. Розробка аргументації (на основі критичного опрацювання джерел).

Побудова тексту. Вимоги оригінальності, чіткості, новизни. Структурування тексту: вступ, основний текст (виклад аргументації із належним використанням оригінальних текстів і джерел), висновки. Вимоги до змісту і структури наукової статті.

Практичне заняття

Завдання для самостійної роботи

Тема 5. Інтелектуальна власність в освіті та науці

Зміст:

Поняття «інтелектуальна власність», його трактування у різних джерелах. Основні складники права інтелектуальної власності. Сутність і специфіка інтелектуального капіталу.

Мета і форми охорони інтелектуальної власності. Міжнародне і національне законодавство з питань інтелектуальної власності. Структура та основні компоненти системи захисту інтелектуальної власності в Україні.

Сутність і природа авторського права, його специфічні ознаки. Суб'єкти авторського права: автори, співавтори, укладачі, перекладачі, автори похідних творів, спадкоємці та правонаступники авторів, роботодавці. Об'єкти авторського права, їх ознаки і властивості. Об'єкти авторського права як результат освітньої і наукової діяльності. Цифрові носії, Інтернет та авторське право.

Особисті немайнові права автора: зміст і термін охорони. Майнові права автора: зміст, порядок передання і відчуження, термін охорони. Обмеження майнових прав автора в інтересах суспільства.

Поняття і види суміжних прав. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав. Особисті немайнові і майнові суміжні права, термін їх охорони.

Порядок і способи цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав. Боротьба з контрафакцією, піратством та плагіатом. Відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав.

Право інтелектуальної власності на наукове відкриття. Види промислової власності. Умови надання правової охорони, термін дії. Сутність немайнових і майнових прав на об'єкти промислової власності, засоби їх охорони і відповідальність за порушення.

Законодавча та нормативна підтримка прав інтелектуальної власності в цифровому середовищі, засоби і практика охорони.

Практичне (семінарське) заняття

Завдання для самостійної роботи

Тема 6. Системи для перевірки текстів на ознаки плагіату

Зміст:

Порушення академічної доброчесності. Плагіат та його прояви. Перевірка на плагіат. Поняття академічного плагіату. Сучасні напрями боротьби з академічним плагіатом. Заходи щодо запобігання академічному плагіату. Запобігання плагіату в академічних текстах працівників та здобувачів вищої освіти в українських ЗВО.

Призначення систем пошуку ознак плагіату. Вимоги до цих систем. Утиліти статистичного аналізу тексту. Утиліти лінгвістичного аналізу тексту.

Сучасні системи перевірки академічних текстів на плагіат у світі. Основні характеристики систем для перевірки академічних текстів на плагіат. WCopyFind (США). Turnitin (США). Viper (Велика Британія). Urkund (Швеція). PlagScan (Німеччина). StrikePlagiarism (Польща). Unicheck (Україна). IThenticate (США). CrossRef Plagiarism Check (США).

Академічні роботи, що підлягають перевірці на плагіат: випускні атестаційні роботи на здобуття ступеня «бакалавра» або «магістра», дисертаційні роботи на здобуття ступеня «доктора філософії/доктора мистецтва» або «доктора наук», академічні тексти – об'єкти права інтелектуальної власності (монографії, підручники, навчальні посібники тощо). Перевірка на плагіат рукописів статей, тез доповідей, що подаються до друку. Загальна схема перевірки академічних робіт на плагіат. Можливості формування внутрішньої бази академічних текстів ЗВО для перевірки на плагіат.

Технологія аналізу академічних текстів з використанням систем перевірки тексту на ознаки плагіату. Обліковий запис користувача. Функціональні ролі користувачів. Адміністратор: керування профілями викладачів. Викладач: керування профілями студентів. Студент: робота зі спільними папками. Перевірка документів. Пошук збігів в Інтернеті. Пошук збігів у бібліотеці. Сканування декількох документів. Вимоги до

електронного варіанту роботи. Критерії оцінювання схожості/ідентичності/запозичень у творах. Індекс унікальності тексту. Аналіз звітів про унікальність тексту. Коефіцієнт подібності. Інтерпретація подібностей. Формування звіту. Вилучення цитат та посилань. Робота з джерелами збігів. Завантаження звіту. Експертна оцінка.

Інтеграція систем перевірки тексту на ознаки плагіату з системами управління навчанням (LMS). Сервіси визначення авторства.

Практичне заняття

1. На робочому комп'ютері ознайомтесь з доступним сервісом, що дозволяє виявити ознаки плагіату в тексті.
2. Зробіть аналітичний огляд функціональних можливостей даного сервісу.
3. Знайдіть публікацію в науковому журналі, що у відкритому доступі, у відповідному форматі.
4. Здійсніть тестову перевірку обраного Вами тексту.
5. Проаналізуйте результати технічної перевірки.
6. Зробіть висновок про рівень запозичень та їх вплив на унікальність тексту.

Завдання для самостійної роботи

Теоретична складова:

1. Опрацювавши рекомендовані джерела до теми, розгляньте історичні передумови виникнення систем для перевірки текстів на ознаки плагіату та перші кроки зі створення та впровадження таких систем.
2. Проаналізуйте конкурентне середовище на ринку систем для перевірки тексту на ознаки плагіату.
3. Розгляньте умови доступу та використання цих систем.

Практична складова:

1. Здійсніть пошук інформаційних даних про відомі Вам системи, користуючись офіційними сайтами компаній-розробників.
2. Зробіть порівняльний аналіз таких систем, створивши відповідну таблицю.
3. За допомогою доступних систем здійсніть перевірку одного й того ж тексту на ознаки плагіату та порівняйте отримані результати.

Тема 7. Джерела освітньої та наукової інформації й інформаційний пошук

Зміст:

Поняття про освітню та наукову інформацію, її роль у проведенні наукових досліджень. Первинні та вторинні джерела інформації.

Основні джерела освітньої інформації: підручник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник, хрестоматія, практикум та ін. Основні джерела наукової інформації: монографія, автореферат, дисертація, препринт, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції, тези доповідей наукової конференції, науково-

популярне видання. Інформаційні видання для освіти та науки: енциклопедичні, довідкові, бібліографічні, реферативні, оглядові, аналітичні матеріали тощо.

Електронні ресурси освітньої та наукової інформації: бази даних, репозитарії, веб-портали, соціальні мережі для науковців. Бази даних: повнотекстові, реферативні, бібліографічні, наукометричні. Міжнародні бази даних наукової інформації: Web of Science та Scopus. Бібліографічні та реферативні бази даних Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського як джерело наукової інформації (український сегмент). Інституційний репозитарій як джерело освітньої та наукової інформації.

Інформаційний пошук. Методи інформаційного пошуку. Суцільний та вибіркового методи. Інтуїтивний і типологічний методи. Індуктивний та дедуктивний методи. Метод пошуку за бібліографічними посиланнями, за ідентифікаторами вчених (ORCID, Research ID). Метод навігації та ін. Пошук з використанням мовних моделей. Пошукові системи та їхні пошукові можливості. Універсальні інформаційно-пошукові системи: Google Scholar, Microsoft Academy. Електронні бібліотечні каталоги.

Типи інформаційного пошуку. Документальний (повнотекстовий), фактографічний та бібліографічний пошук. Адресний, уточнюючий і тематичний пошук. Простий і розширений інформаційний пошук.

Етапи інформаційного пошуку. Постановка пошукової проблеми. Робота з пошуковим запитом. Використання логічних операторів. Створення тезаурусу проблеми. Відбір джерел пошуку інформації. Виконання пошуку. Критерії відбору інформації. Релевантна та нерелевантна інформація. Оцінювання отриманих результатів пошуку. Недостовірні джерела інформації, методи їх виявлення.

Наукометричні інструменти для оцінки наукової інформації. Виявлення штучного підвищення рейтингу за рахунок цитованості наукових публікацій.

Практичне заняття

1. Оберіть тему в межах конкретної предметної галузі.
2. Визначте ключові слова для пошуку. Сформуйте пошуковий запит.
3. Відкрийте веб-сайти наступних ресурсів: ScienceDirect, Scopus, Web of Science, SpringerOpen, ArXiv, FigShare, EIAPPI.
4. Здійсніть пошук джерел з теми в обраних ресурсах.
5. Проаналізуйте пошукові можливості кожного ресурсу.
6. Заповніть таблицю

Назва ресурсу	Наявність анотацій / рефератів	Можливість доступу до повних текстів	Можливість простого пошуку за ключовим словом	Наявність засобів розширеного пошуку	Мова джерел	Типи джерел	Наявність метрик

--	--	--	--	--	--	--	--

Завдання для самостійної роботи

1. Користуючись сервісом Google Scholar, здійсніть пошук інформації за темою Вашого дослідження.
2. Складіть блок-схему пошукового алгоритму.
3. Додайте знайдені релевантні джерела до Вашої Бібліотеки Google Scholar.

Тема 8. Відкритий доступ як засіб сприяння академічній доброчесності

Зміст:

Вплив відкритого доступу на розкриття та попередження проявів плагіату. Переваги для авторів, інституцій, суспільства, організацій, що фінансують дослідження. Основні ідеї концепції Відкритого доступу. Будапештська ініціатива відкритого доступу (BOAI). Бетесдинська заява про відкритий доступ до публікацій. Берлінська декларація про відкритий доступ до наукових та гуманітарних знань. Підтримка та опозиція до відкритого доступу.

Позиція України щодо відкритого доступу. Кримська Декларація Відкритого Доступу. Ольвійська Хартія університетів України.

Шляхи та засоби забезпечення відкритого доступу до інформації. Зелений шлях відкритого доступу. Тематичні депозитарії. ArXiv. CiteSeer. PubMed Central (PMC). Eprints in Library and Information Science (E-LIS). Урядові репозитарії. Інституційні репозитарії. Агрегаційні репозитарії. Функції репозитаріїв. Види документів, які зберігають у репозитаріях. Переваги розміщення результатів наукових досліджень у відкритому доступі. Університетський інституційний репозитарій. Корпоративні інституційні репозитарії бібліотек ЗВО. Проект створення «Національного репозитарію академічних текстів» як концептуальна модель системної боротьби з академічним плагіатом в Україні.

Золотий шлях відкритого доступу. Журнали відкритого доступу. Редакційна політика журналів відкритого доступу. Експертна оцінка текстів. Фактори впливовості журналів відкритого доступу. Довідник журналів відкритого доступу (DOAJ). SHERPA/ROMEО – сервіс для перевірки політик наукових видань щодо копірайту та самоархівування. Проекти журналів відкритого доступу від комерційних видавництв. Українські платформи: Наукова періодика України (<http://journals.uran.ua/>), Наукові конференції України (<http://conferences.uran.ua/>). Інтеграція відкритих видавничих систем з інституційними репозитаріями.

Відкриті дані та відкрита наука. Причини та переваги поширення дослідницьких даних. Вимоги видавців, грантонадавачів та інституцій для поширення даних

досліджень. Методи зберігання та захисту даних. Приватність і конфіденційність даних. Ліцензії та особливості їх використання. Цитування даних.

Практичне заняття 1

Поширення результатів дослідження у Відкритому доступі

1. Зайдіть на сайт міжнародного відкритого репозитарію матеріалів з бібліотечної справи та інформаційних наук E-LIS (E-Prints in Llibrary and Information Science).
2. Розгляньте пошукові можливості ресурсу, для цього здійсніть пошук інформації з обраної теми (за автором, предметною рубрикою, країною, роком тощо).
3. Зареєструйтеся в репозитарії, скориставшись інструкцією користувача.
4. Розмістіть свою наукову публікацію, тези доповіді в репозитарії.

Практичне заняття 2

Відкрита наука. Поширення дослідницьких даних

1. Зайдіть на сайт мультидисциплінарного депозитарію Figshare.
2. Розгляньте, які послуги щодо управління даними запропоновані дослідникам. Які ліцензії використовуються? У яких форматах можна надавати доступ до даних?
3. Зареєструйтеся на ресурсі.
4. Здійсніть пошук даних. Проаналізуйте кількість переглядів та цитувань даних з різних предметних галузей.

Завдання для самостійної роботи

Теоретична складова:

1. Опрацювавши рекомендовані джерела до теми, розгляньте, яким чином відкриті електронні журнали сприяють підтвердженню авторства, впливають на цитованість, сприяють коректному використанню інформації та формуванню високого рівня академічної культури.
2. Опрацювавши рекомендовані джерела до теми, розгляньте вимоги до цитування даних досліджень.

Практична складова:

1. Знайдіть та розгляньте відкриті електронні журнали.
2. Сформууйте список видань відкритого доступу за напрямками наукових досліджень вашого ЗВО.
3. За допомогою наукометричних інструментів проаналізуйте цитованість публікацій у знайдених виданнях.
4. У глобальному реєстрі депозитаріїв даних Re3data знайдіть депозитарій даних за тематикою досліджень вашого ЗВО. Ознайомтеся з політикою депозитарію. Розгляньте, до яких даних надається доступ, у яких форматах вони представлені.

Тема 9. Текстові запозичення, оформлення посилань і цитувань в освітніх та наукових роботах

Зміст:

Способи використання даних, ідей, уривків з інших творів у своєму тексті. Резюмування, непряме цитування, пряме або дослівне цитування, використання гіпотез, положень і методик, запозичення формул, ілюстрацій, таблиць та ін. Коректне цитування та оформлення посилань. Обсяг дозволених запозичень. «Баланс голосу» як раціональне співвідношення авторської ідеї та цитованих джерел у науковому тексті.

Бібліографічні посилання: внутрішньотекстові, підрядкові, позатекстові. Первинні та вторинні бібліографічні посилання. Посилання в тексті на джерела. Круглі дужки (...). Квадратні дужки [...] у підрядкових та позатекстових посиланнях. Оформлення виноска. Цитата в тексті. Парафраз. Оформлення ставлення автора статті до окремих слів або думок з цитованого тексту. Спеціальне застереження. Список використаних джерел. Способи групування бібліографічних описів. Чинні стандарти і правила оформлення посилань і цитувань в освітніх та наукових роботах. Невідповідність списку використаних джерел змісту наукового тексту.

Міжнародні стилі оформлення списку наукових публікацій. MLA (Modern Language Association) style. APA (American Psychological Association) style. Chicago/Turabian style. Harvard style. ACS (American Chemical Society) style. AIP (American Institute of Physics) style. IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style. Vancouver style. OSCOLA. APS (American Physics Society) style. Springer MathPhys Style.

Бібліографічні менеджери (referencemanager). Використання бібліографічних менеджерів у дослідницькій діяльності. Бібліографічні менеджери: ключові функції, порівняльна характеристика, як обрати. Програма з відкритим вихідним кодом Zotero. Вільний бібліографічний менеджер, наукова соціальна мережа Mendeley. Система управління бібліографічною інформацією EndNote Online.

Практичне заняття

Використання бібліографічного менеджера в дослідницькій діяльності

(на прикладі безкоштовного програмного забезпечення Mendeley)

1. Ознайомтеся з функціональними можливостями бібліографічного менеджера Mendeley.
2. Відкрийте онлайн-версію Mendeley.
3. Створіть обліковий запис.
4. Здійсніть наповнення бібліотеки різними способами: додавання PDF-файлів, імпорт записів з Google Scholar, імпорт з баз даних (наприклад, ScienceDirect) результатів пошуку, додавання описів вручну тощо.

5. Розгляньте можливості збереження списків з менеджера в обраному стилі цитування.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися детальніше з міжнародними стилями цитування та посилання в наукових роботах, затвердженими до використання у Наказі Міністерства науки і освіти України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

2. Виконати бібліографічний опис будь-якого джерела відповідно до міжнародних стилів, що рекомендовані у Наказі Міністерства науки і освіти України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та застосовуються у виданнях за тематикою Вашого дослідження.

3. Встановити версію Mendeley для ПК. Розглянути можливості цитування джерел у Word: функції Insert Citation (додавання цитування в тексті), Insert Bibliography (форматування списку джерел).

Підсумкова робота

Завдання 1

Оцінка публікації з галузевої проблеми на ознаки плагіату

Завдання 2

Аналіз власної публікації відповідно до вимог академічного письма

3. Заплановані види навчальної діяльності та методи навчання

Програмою підвищення кваліфікації «Академічна доброчесність» передбачені такі види навчальної діяльності: лекції, практичні, семінарські заняття, самостійна робота слухачів.

Лекція – вид навчального заняття, призначеного для засвоєння теоретичного матеріалу. Лекція має виконувати такі функції: інформаційна – передавати слухачам підбрану, узагальнену та адаптовану викладачем інформацію; пояснювальна – розкривати термінологію, системні та логічні зв'язки; систематизуюча – структурувати масив знань міждисциплінарної проблеми академічної доброчесності. Для кращого засвоєння навчального матеріалу та формування пізнавального інтересу слухачів до об'єкту і предмету курсу рекомендується застосовувати аргументацію, засоби емоційного впливу, активізувати пізнавальну діяльність студентів інтерактивними методами (діалог, «мозкова атака», «ярмарок ідей», ситуаційний аналіз, експертне оцінювання та ін.), заохочувати слухачів вирішувати проблемні ситуації, постійно тримати зворотний зв'язок з аудиторією, активно використовувати мультимедійні дидактичні матеріали.

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому слухачі під керівництвом викладача шляхом виконання певних відповідно сформульованих завдань закріплюють теоретичні положення навчального курсу і набувають вмінь та навичок їх практичного застосування. Практичні заняття з академічної доброчесності орієнтовані на виконання практичних завдань з використанням електронних інформаційних ресурсів, інформаційно-пошукових систем і баз даних тощо. Для ефективної роботи слухачів на практичних заняттях викладачу рекомендується використовувати інструктаж, спостереження за самостійною роботою слухачів, консультування, аналіз проблемних ситуацій та пошук моделей рішення, підведення підсумків.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує дискусію з попередньо визначених проблемних питань. Розкриття питання можливе у формі попередньо підготовленого на основі рекомендованих інформаційних джерел основного виступу і доповнень до нього. Для ефективної роботи слухачів на семінарських заняттях викладачу рекомендується виступати у ролі фасилітатора або передати роль модератора заняття одному зі слухачів, а для підведення підсумків та оцінювання виступів використовувати групове обговорення.

Самостійна робота слухачів є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. До більшості тем навчальної дисципліни розроблені завдання для самостійної роботи, що орієнтовані на репродуктивну, частково-пошукову та творчу діяльність слухачів. Контроль виконання самостійної роботи слухачами та оцінку досягнутих результатів рекомендується провадити як рефлексивний(у), що передбачає обмін думками, визначення неточностей і коригування дій. Okремою частиною самостійної роботи слухачів є виконання підсумкової роботи, що дозволить їм закріпити уміння й набути досвіду застосовувати отримані знання у своїй наступній освітній й науковій (творчій) діяльності.

4. Оцінювання результатів навчання

Атестація проводиться у виді заліку / захисту підсумкових робіт слухачів. Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна рейтингова система й університетська шкала оцінювання.

Рейтинг слухача з програми підвищення кваліфікації формується як сума рейтингових балів поточної успішності навчання, які нараховуються за такі види навчальної діяльності:

1. Виконання завдань в межах 5-ти практичних/семінарських занять (максимум 10 балів за кожне заняття);
2. Виконання і захист підсумкової роботи (максимум 50 балів).

5. Основні джерела з питань академічної доброчесності

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 16.01.2018).
2. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 18.01.2018).
3. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 23.01.2018).
4. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 №1700-VII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
5. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
6. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2016. 41 с.
7. Бруй О. Відкритий доступ до наукової інформації: від ідеї до руху. [Київ], 2012. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/2194> (дата звернення: 05.03.2018).
8. Зуб В. М., Дем'яненко М. М. Плагіат: його різновиди та заходи протидії. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2014. Вип. 4. С. 86–90.
9. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. Електронні текстові дані (1 файл: 278,97 Кбайт). Київ : УБА, 2016. 117 с. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/18681> (дата звернення: 16.02.2018).
10. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) / Американські Ради з міжнародної освіти : Програми Американських Рад. URL: <http://www.saiup.org.ua> (дата звернення: 22.02.2018).
11. Харитонova О. І., Ульянова Г. О. Захист авторських прав від плагіату : монографія / [за загальною редакцією О.І. Харитонової] ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2014. 211 с.

12. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти : Лист МОН № 1/9-565 від 26.10.17 року [Електронний документ]. URL: <http://bit.ly/2ocIDPD> (дата звернення: 23.02.2018).
13. Ярошенко Т. Наукові комунікації XXI століття: електронні ресурси для науки та освіти України. *Бібл. вісн.* 2006. № 5. С. 17–22. Бібліогр.: 11 назв.
14. ETINED : Council of Europe Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education / Council of Europe. URL: <https://bit.ly/2GwA7WL> (дата звернення: 23.02.2018).
15. Gilmore B. Plagiarism: A How-Not-to Guide for Students. Portsmouth, NH : Hienemann, 2009. 104 p.
16. Gilmore B. Plagiarism: Why it happens and how to prevent it .Portsmouth, NH : Hienemann, 2008. 144 p.
17. Globethics.net. URL: <http://www.globethics.net> (дата звернення: 23.02.2018).
18. Harris R. A. The Plagiarism Handbook: strategies for preventing, detecting, and dealing with plagiarism. Pyczak Publishing, 2001. 208 p.
19. International center for academic integrity. URL: <http://www.academicintegrity.org/icai/home.php> (дата звернення: 23.02.2018).

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Бруй Оксана Миколаївна, канд. наук із соціал. комун

Кулик Євгенія Володимирівна, канд. наук із соціал. комун

Мельниченко Анатолій Анатолійович, канд. філос. наук, доцент

Сошинська Ярослава Євгенівна, канд. іст. наук, доцент